

PRITARTA

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos

Ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjo

2025 m. gegužės 22 d. įsakymu Nr. A15-1083/25

PATVIRTINTA

Vilniaus lopšelio-darželio „Varpelis“

direktoriaus 2025 m. gegužės 22 d. įsakymu Nr. V-56

**VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „VARPELIS“
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA
„MĄSTAU – KURIU - AUGU“**

2025 metai

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)

Lopšelis-darželis „Varpelis“ (toliau Mokykla) vadovaujasi požiūriu, kad vaikas yra aktyvus ir kūrybiškas besimokantysis, kuris pats konstruoja savo žinias per patirtį, tyrinėjimą ir socialinę sąveiką. Mokykla remiasi konstruktyvizmo teorijos idėjomis, kurios teigia, jog mokymasis suvokiamas kaip prasminga veikla, vykstanti tuomet, kai vaikas susiduria su naujais iššūkiais, remiasi ankstesne patirtimi ir bendradarbiauja su kitais.

Vaikai pereina skirtingus pažintinės raidos etapus, o jų mąstymas nuolat kinta ir tampa vis sudėtingesnis aktyviai tyrinėjant aplinką. Kiekvienas vaikas mokosi individualiai, todėl ugdymas orientuotas į jo gebėjimus ir patirtį, skatinant savarankiškumą, kritinį mąstymą ir problemų sprendimą.

1.2. Ugdymą(si) grindžiančios vertybės

Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programoje nurodytos vertybės apibrėžia Mokyklos ugdymo(si) pagrindus, kuriant vaikui saugią, įtraukią ir palaikančią aplinką. Jos atspindi požiūrį į vaiko raidą, jo saviraišką, bendruomeniškumą ir lygias galimybes augti bei mokytis: vaiko gerovė; vaiko orumas; pagarba, tolerancija ir atvirumas; lygiateisiškumas ir teisingumas; lygiavertis dalyvavimas; saviraiškos laisvė; bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas; kultūrinis tapatumas

1.3. Vaikų poreikiai

Mokykloje vaikų poreikiai atliepiami vadovaujantis pagrindiniais konstruktyvizmo ugdymo teorijos principais, kurie skatina aktyvų mokymąsi, savarankišką tyrinėjimą ir mąstymo struktūrų/schemų bei savo žinių apie pasaulį kūrimą. Remiantis šiais principais atliepiami pagrindiniai vaikų poreikiai: saugumas ir emocinė gerovė, sąlygos bendravimui ir bendradarbiavimui, mokymasis per asmeninę patirtį, natūraliai kylantis poreikis pažinti pasaulį, į vaiko patirtį ir interesus nukreipta mokymo(si) aplinka, puoselėjamas kūrybinės saviraiškos poreikis.

Vadovaujantis konstruktyvizmo principais, vaikas ugdymo(si) procese yra aktyvus žinių kūrėjas, kuris mokosi per patirtį, tyrinėjimą ir bendradarbiavimą. Jis nėra pasyvus klausytojas, o smalsus atradėjas, kuris kelia klausimus, ieško atsakymų ir pats formuoja savo supratimą apie pasaulį.

Mokytojas veikia kaip pagalbininkas ir mokymosi proceso moderatorius, pagalbininkas ir įkvėpėjas, kuris nukreipia vaiką tyrinėti, atrasti ir mokytis per patirtį. Mokytojas skatina vaikų kritinį mąstymą, refleksiją ir gebėjimą pritaikyti žinias įvairiose situacijose, užtikrinant, kad mokymasis būtų prasmingas ir motyvuojantis.

Ilgalaikės ugdymo(si) programos, integruojamos į kasdienę ugdymo veiklą, padeda dar geriau tenkinti vaikų poreikius ir užtikrinti jų visapusišką raidą. Mokykloje yra įgyvendinamos kelios ilgalaikės programos: socialinių – emocinių įgūdžių lavinimui skirta „Kimochi“¹ programa, programa „Zipio draugai“². Sveikos gyvensenos įpročių ugdymui pasitelkiama „Sveikas maistas – sveikas vaikas“³ programa. Mokykla priklauso sveikatą stiprinančių mokyklų tinklui „Sveika mokykla“.

1.4. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Tėvai (globėjai) yra svarbūs ugdymo(si) proceso dalyviai, todėl skatinamas jų aktyvus įsitraukimas į ugdymo(si) organizavimą, sprendimų priėmimą bei aplinkos kūrimą.

Bendradarbiavimas grindžiamas aiškiais ir abipusiai priimtinais principais: *lygiateisiškumo, pagarbos, konfidencialumo, objektyvumo, integralumo, atvirumo, įsitraukimo*.

Tėvai (globėjai) turi galimybę dalyvauti ugdymo(si) procese įvairiomis formomis: dalyvaujant edukacinėse veiklose kartu su vaikais, bendradarbiaujant su mokytojais ir teikiant grįžtamąjį ryšį, prisidedant prie aplinkos kūrimo, organizuojant pasirinktas veiklas, dalyvaujant bendrose Mokyklos šventėse, dalyvaujant Mokyklos organizuojamuose seminaruose.

Reguliariai vyksta susirinkimai, švietimo pagalbos specialistai organizuoja pozityvios tėvystės ir individualius susitikimus su tėvais (globėjais), kurių metu aptariami ugdymo(si) tikslai, metodai ir vaikų pažanga, taip pat tėvai (globėjai) įsitraukia į grupių komitetų ar Mokyklos tarybos veiklą.

Aktyviai kuriami ryšiai su vietos bendruomene, kitomis ugdymo Mokyklomis ir tarptautiniais partneriais leidžia dalytis gerąja patirtimi, įgyti naujų idėjų ir sprendimo būdų bei plėsti socialinius santykius.

Bendruomenės poreikiai nuolat analizuojami organizuojant temines apklausas įstaigos viduje, siekiant sukurti tvarią ir stiprią partnerystę.

¹ <https://www.kimochis.com>

² <https://www.vaikolabui.lt/zipio-draugai/>

³ <https://www.pienasvaisiai.lt/>

⁴ <https://darzelisvarpelis.lt/files/dokumentubankas/R%C5%AAPINAM%C4%96S-SAVO-SVEIKATA.pdf>

Tvarus ir nuoseklus bendradarbiavimas su vietos ir tarptautinėmis Mokyklomis skatina ugdymo(si) kokybės augimą, praturtina vaikų ugdymo(si) patirtį bei užtikrina visapusišką jų pasiruošimą ateities iššūkiams.

1.5.Mokyklos savitumas

Viena iš Mokyklos ugdymo siekiamybių – ugdyti ateities vaiką, kuris bus ne tik žingeidus, bet ir gebės kritiškai mąstyti, kūrybiškai spręsti problemas bei drąsiai veikti nuolat kintančiame pasaulyje. Ypatingas dėmesys skiriamas mąstymo įgūdžių lavinimui, nes tikime, kad vaikams, augantiems skaitmeniniame amžiuje, būtina ugdyti kritinį mąstymą ir gebėjimą orientuotis informacijos sraute. Dėl šių priežasčių Mokykloje nuosekliai įgyvendinamas Mąstymo mokyklos⁵ konceptas. Tai ne tik metodika, bet ir ugdymo(si) filosofija, orientuota į vaikų mąstymo gebėjimų ugdymą, savarankišką pažinimą bei kūrybiškumą.

Mąstymo ugdymas Mokykloje nėra atsitiktinės apraiškos – tai kryptingai plėtojama strategija. Siekiant Mąstymo mokyklos akreditacijos, Mokytojai nuolat gilina savo žinias ir tobulina kompetencijas „Thinking Organisations“ organizuojamose ilgalaikiuose mokymuose mąstymo mokyklos koncepto tematika tam, kad galėtų efektyviai taikyti Mąstymo mokyklos principus kasdieniame darbe.

2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Atsižvelgiant į pasirinktą teorinę prieigą, ugdymo(si) metodologiją, įgyvendinamą Mąstymo mokyklos konceptą Mokykloje, numatytą tikslą ir uždavinius, ugdymas grindžiamas šiais principais: *lėtojo ugdymo(si) principas, užtikrinantis gilų įsitraukimą; vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas; reflektivaus ugdymo(si) principas; žaismės principas; sociokultūrinio kryptingumo principas; ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas; šeimos ir mokyklos partnerystės principas; vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas; įtraukties principas; integralumo principas; kontekstualumo principas.*

3. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

⁵<https://www.thinkingmatters.com/>

Ikmokyklinio ugdymo uždaviniai:

1. **Plėtoti Mąstymo mokyklos kultūrą**, skatinant vaikų kritinį, kūrybinį ir reflektyvų mąstymą per aktyvius mokymosi metodus, problemines užduotis ir savarankiško sprendimų priėmimo situacijas.

2. **Sudaryti sąlygas vaikams mokytis savo tempu**, atsižvelgiant į jų individualius poreikius, užtikrinant gilų įsitraukimą į veiklas, tyrinėjimą ir kūrybinį procesą, sudarant galimybes patirtį sėkmę bei gauti reikiamą pagalbą.

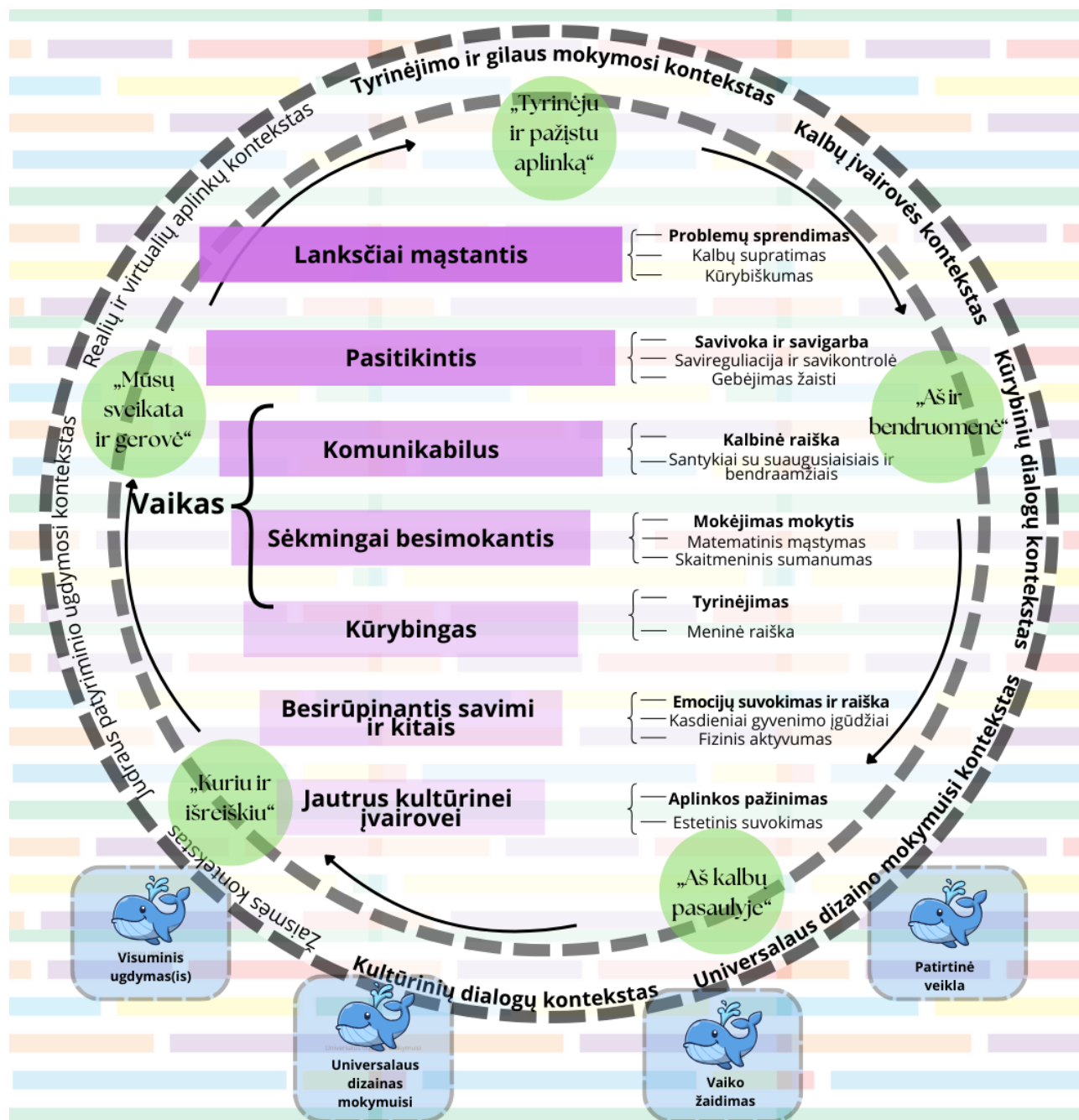
3. **Tobulinti žaidimų ir patirtimi pagrįstą ugdymą**, skatinant vaikus eksperimentuoti, spręsti problemas, tyrinėti aplinką ir įgyti naujų patirčių per žaidimą bei kūrybiškas veiklas.

4. **Stiprinti šeimos ir mokytojų bendradarbiavimą**, kuriant pasitikėjimu grįstą partnerystę, įtraukiant tėvus į ugdymo(si) procesą, organizuojant bendras veiklas, renginius bei diskusijas.

5. **Kurti į vaiko iniciatyvas orientuotą ugdymo(si) aplinką**, kurioje mokytojas tampa bendrakūrėju, įsiklausydamas į vaikų poreikius, skatindamas jų saviraišką ir savarankiškumą ugdymo(si) procese.

6. **Integruoti Vilniaus miesto pažinimą** į ugdymo(si) procesą, organizuojant vaikams edukacines išvykas, pažintines veiklas ir projektus apie miesto istoriją, gamtą bei kultūrą.

7. Į vaiką ir jo vertybių ugdymą(sį) orientuotame integraliame ugdymo(si) procese **tikslingai taikyti** vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamas pedagogines strategijas, metodus ir priemones.

1 pav. Vilniaus lopšelio-darželio „Varpelis“ ugdymo(si) organizavimo modelis.

4. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ikimokyklinio ugdymo programos turinys sudarytas atsižvelgiant į dabartinius ikimokyklinio amžiaus vaikų raidos ypatumus, ugdymo(si) tendencijas atliepiančius mokslinius tyrimus, kurie skelbiami NŠA ir EDU Vilnius tinklalapiuose bei ugdymo praktiką. Esminiai ugdymo(si) proceso kūrimo ir ugdymo turinio įgyvendinimo akcentai: visuminis vaiko ugdymas(is), universalus dizainas mokymui(si), žaidimu ir patirtine veikla grindžiamas ugdymas(is).

Programos turinys įgyvendinamas apimant penkias vaiko raidą skatinančias visuminio ikimokyklinio ugdymo sritis: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“, kurios atsižvelgiant į vaikų poreikius, polinkius, gebėjimus, interesus konkretinamos, papildomos, pritaikomos ir savitai įgyvendinamos kiekvienoje Mokyklos grupėje.

5. VAIKŲ UGDYMO(SI) PAŽANGA, UGDYMOSI TĘSTINUMAS

Vaikų individualūs pasiekimai stebimi nuolatos. Informacija apie vaikų pasiekimus kaupiama vaiko pasiekimų aplanke, kuriame yra fiksuojami trumpi komentarai, nuotraukos, atliktos užduotys, vaikų darbai, leidžiantys stebėti vaiko daromą pažangą. Duomenis apie vaiko gebėjimus reguliariai aptaria tos pačios grupės mokytojos, siekiant identifikuoti tobulintinas pasiekimų sritis ir planuojant ugdymo(si) turinį.

Mokslo metų pradžioje su tėvų bendruomene yra sutariama dėl individualių vaikų pasiekimų ir pažangos aptarimų pobūdžio ir aptarimų laiko tarpo. Ugdymo(si) laikotarpiu kiekvieną dieną arba esant poreikiui, mokytojai kartu su tėvais aptaria vaiko sėkmes ir tobulintinas sritis. Derinami vaiko, tėvų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčiai dėl vaiko tolesnio ugdymo(si), siekiant visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingo įsitraukimo į ugdymo(si) procesą.

Siekiant ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo dermės naudojami Mąstymo mokyklos metodo įrankiai, ugdymo planuose numatomi panašūs tikslai, o veiklos, priemonės ir kontekstai pritaikomi pagal vaiko raidą. Ikimokykliniame ugdyme pradėtos temos priešmokykliniame etape toliau plėtojamos ir gilinamos.